

THE EFFECT OF INCLUSION OF COMPANIES IN THE SUSTAINABILITY INDEX ON THE FINANCIAL PERFORMANCES IN THE COVID PERIOD: A RESEARCH ON THE AUTOMOTIVE INDUSTRY

DOI: 10.17261/Pressacademia.2023.1662
PAP- V.16-2023(8)-p.39-43

Suzan Dagtas¹, Oguz Secme²

¹Yalova University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Yalova, Turkiye.
suzandinler@windowslive.com, ORCID: 0000-0003-3055-3530

²Yalova University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Accounting Finance, Yalova, Turkiye.
oguzsecme@yalova.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0471-3211

To cite this document

Dagtas, S., Secme O. (2023). The effect of inclusion of companies in the sustainability index on the financial performances in the Covid period: a research on the automotive industry. PressAcademia Procedia (PAP), 16, 39-43.

Permament link to this document: <http://doi.org/10.17261/Pressacademia.2023.1662>

Copyright: Published by PressAcademia and limited licenced re-use rights only.

ABSTRACT

Purpose- With this research, by examining many parameters that are effective in the automotive sector, answers are sought for what the companies in the sector will face in the future and how they can manage the crises. The effects of unpredictable problems in daily life on the automotive industry with Covid 19 are examined. The aim of the research is to determine the effects of being included in the sustainability index while investigating the financial performance of the sector in extraordinary periods such as the Covid 19 pandemic. The research aims both to shed light on the sector and to be a guide to be followed in order to increase financial performance in possible situations that affect large masses such as pandemics. Today, the financial performance of companies is of great importance for investors and shareholders. The success of the enterprise, in other words, the level of achievement of the objectives of the enterprise and its continuity are evaluated by performance measurement. When the financial performance calculations are examined in the studies, the capital structure, liquidity status, investments in fixed assets and sales are taken into consideration. In addition to these criteria, it is predicted that whether or not to be included in the sustainability index will also affect the financial performance.

Methodology- In this study, the data of 23 companies in the Automotive Sector are taken into account. In this context, the data on the balance sheets and financial reports of these companies for the years 2018-2021 are handled in quarterly periods, for a total of 16 periods. The data is taken from the Public Disclosure Platform (KAP). Ratio calculations were made with the prepared data. The effect of the companies operating in the Automotive Sector in the sustainability index on their financial performance was analyzed using the "Independent Groups T Test" and "Mann Whitney U Test" in the SPSS program by using the Variables of Current Ratio, Financial Leverage, Return on Assets, Return on Capital, Net Profit Margin.

Findings- In the analysis made according to whether they are included in the sustainability index or not, the significance levels of the following variables were determined to be less than 0.05: Return on Assets 0.032, Net Profit Margin 0.016, Current Ratio 0.00, Financial Leverage 0.00 Equity Return 0.003. It has been found that the companies' inclusion in the sustainability index has a statistically significant and positive effect on their financial performance.

Conclusion- It has been concluded that being included in the sustainability index, which is calculated according to social, institutional and environmental factors, positively affects the financial statements of the companies. At the same time, it has been determined that the companies in this index use their assets effectively to generate profit.

Keywords: Covid-19, financial performance, automotive sector

JEL Codes: G10, G17

KOVİD DÖNEMİNDE FİRMALARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNDE YER ALMALARININ FİNANSAL PERFORMANSLARINA ETKİSİ: OTOMOTİV SEKTÖRÜ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

ÖZET

Amaç- Bu araştırma ile otomotiv sektöründe etkili olan birçok parametre incelenerek sektördeki şirketlerin ileride nelerle karşılaşacağını ve krizleri nasıl yönetebileceklerinin cevapları aranmıştır. Covid 19 ile birlikte günlük hayattaki ön görülemez sorunların otomotiv sektörüne getirdiği etkileri incelenmektedir. Araştırmanın amacı sektörün Covid 19 pandemisi gibi olağan dışı dönemlerde finansal performanslarını araştırırken sürdürülebilirlik endeksinde yer almanın etkilerini de tespit etmeyi hedeflemektedir. Araştırma hem sektöre ışık tutmayı hem de pandemi gibi büyük kitleleri etkileyen muhtemel durumlarda finansal performansı arttırmak için izlenecek bir rehber olmayı amaçlamaktadır.

Günümüzde firmaların finansal performansları yatırımcılar ve hissedarlar için büyük önem arz etmekte. İşletmenin başarısı başka bir deyişle işletmenin amaçlarına ulaşma düzeyi ve sürekliliği performans ölçümü ile değerlendirilir. Yapılan çalışmalarda finansal performans hesaplamalarına bakıldığında temelde sermaye yapısı, likidite durumları, duran varlıklara yapılan yatırımlar, satışları dikkate alınmaktadır. Bu kriterlere ek olarak sürdürülebilirlik endeksinde yer alıp almamanın da finansal performansı etkileyeceği ön görülmektedir.

Yöntem- Bu çalışmada Otomotiv Sektöründe yer alan 23 firmanın verileri dikkate alınmaktadır. Bu kapsamda bu firmaların 2018-2021 yılları arasındaki bilançoları ve finansal raporlarına ilişkin verileri toplamda çeyrek periyotlar halinde toplam 16 dönem olacak şekilde ele alınmaktadır. Veriler Kamuyu Aydınlatma platformundan (KAP) alınmıştır. Hazırlanan veriler ile oran hesaplamaları yapılmıştır. Otomotiv Sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin sürdürülebilirlik endeksinde yer almasının finansal performanslarına etkisi Cari Oran, Finansal Kaldıraç, Aktif Karlılık, Sermaye Karlılığı, Net Kar Marjı, değişkenleri kullanılmak suretiyle SPSS programında "Bağımsız gruplar T Testi" ile "Mann Whitney U testi" ile analiz edilmiştir.

Bulgular- Sürdürülebilirlik endeksinde yer alıp almamaları durumlarına göre yapılan analizlerde takip eden değişkenlerin anlamlılık düzeylerinin 0,05 den küçük olduğu tespit edilmiştir: Aktif Karlılık 0,032, Net Kâr Marjı 0,016 ,Cari Oran 0,00 , Finansal Kaldıraç 0,00 Öz sermaye Karlılığı 0,003. Firmaların sürdürülebilirlik endeksinde yer almalarının finansal performansları açısından istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir etkiye sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Sonuç- Sosyal, Kurumsal ve çevresel faktörlere göre hesaplanan sürdürülebilirlik endekste yer almanın şirketlerin mali tablolarını olumlu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda bu endekste yer alan şirketlerin kâr yaratmada varlıklarını etkin kullandıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kovid-19, finansal performans, otomotiv sektörü

JEL Kodları: G10, G17

1. GİRİŞ

Kovid 19 Pandemisinin 2019 Aralık ayında konulan ilk teşhis üzerinden üç yıl geçti. 2022 yılı biterken etkileri yavaş yavaş geçmekte, günlük yaşantımız pandemi öncesine dönmekte, bu süreç içerisinde yaşanan küresel ekonomik durgunluk tüm dünyada hükümetler tarafından uygulanan önlemler neredeyse tüm sektörleri etkiledi. Otomotiv sektörü de bu etkiden nasibini aldı. Birçok sektörde olduğu gibi otomotiv sektöründe de virüsün yayılımını engellemek için alınan önlemlerden bir tanesi de üretimi duraklatmak ve siparişleri beklemeye almak oldu. Çoğu otomobil üreticisi çalışan sağlığı gözetmek için üretim faaliyetlerini askıya alması tedarik zinciri ve satış kanallarının bozulmasına, dolayısıyla talepte azalmaya sebep oldu. Sektöründe global olarak yaşanan bu sorunların yanında, salgın öncesinde tedarikte sıkıntı yaşayan Türkiye pazarı, salgından sonraki süreçte de aynı sorunu artarak yaşamaktadır.

Korona virüs salgınının sektör üzerinde kalıcı etkileri olacaktır. Öncelikle iş yapış şekillerimiz her ne kadar eski sürecine dönmüş gibi görünse de kovid sonrası süreçte işin odağında insan ve insan sağlığı olacak şekilde tasarım, üretim, montaj ve satış hizmetleri yeniden şekillenecek, zaten birçok aşamada sektörde kullanılan sanal ortam uygulamaları ve robot/ otomasyon çalışmaları ile fiziksel iş gücü ve birebir yüz yüze çalışma ihtiyacı mümkün olduğunca azalacak. Evden çalışma giderek yaygınlaşacak. Değişmesi muhtemel noktalardan diğeri de finans ve kaynak yönetimi olacak, Rekabetin artacağı ve kârlılığın azalacağı ortamda kazan/kazan anlayışı ile sağlam bir tedarik zincirinin önemi artacak. (TOSB, 2020).

Otomotiv sektörü dünya çapında etkilenişimi yüksek bir sektör olduğu için çevresel, sosyolojik, politik alanlara da duyarlılığı fazladır. Sektörde yer alan firmaların bu yarış ortamında karşılaşabilecekleri zorluklara güçlerinin yetebilmesi için en akıllıca yolu risk analizi yapmalarıdır. Büyüyen sistem içinde açık hedef olan örgütler çevreye karşı daha duyarlıdır. Küçük büyük tüm işletmeler muhtemel krizlere karşı her zaman tetikte olmalıdır.

Düşünüldüğünde Otomotiv sektörünün büyümesi doğru orantılı olarak ekonominin de büyümesine katkı sağlayacağı beklenmektedir. Ya da tam tersi sektörün gerilemesi ekonomide de durağan bir süreç yaşatacağından bahsedilebilir. Sektörün ekonomideki öncü etkisi diğer sanayi dalları ile yakın ilişkide olmasıdır. Demir-çelik, Petro-kimya, lastik gibi temel sanayi dallarında başlıca alıcı ve bu sektörlerdeki teknolojik gelişmenin de sürükleyicisidir. Tüm sektörlerin ihtiyaç duyduğu çeşitli motorlu araçlar otomotiv sektör ürünleri ile sağlanmaktadır. Çalışmanın ampirik yaklaşımı ile sektörü etkileyen dolayısıyla ekonomiyi etkileyen unsurlara da değinilmiştir.

Risk analizi; mevcut şartların tehlike ve sorunların incelenmesi, risk durumlarının belirlenmesi, olası risklere karşı gerekli önlemlerin alınması amacı ile yapılacak çalışmalar bütünüdür. Şirketler de risk analizi yaparken tutunabilirlik ve devamlılıklarını sağlayabilmek için finansal performanslarını öngörebilmeleri gerekir. Özellikle kriz, pandemi, mali buhran, arz talep dengesinin bozulması, savaş gibi öngörülemeyen durumlara hazırlıklı olabilmeleri için finansal performanslarını yüksek tutmalı her duruma mali açıdan hazırlıklı olmaları gerekir. Nitekim her kesimi sarsarak atlattığımız kovid-19 pandemisi finansal performans değerlendirmesinin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha ispatladı.

Finansa Performans; İşletmelerin finansal pozisyonu, yatırım güvenilirliği ve risklerin değerlendirilmesidir. Şirketler finansal performansları ile geçmişlerini değerlendirebilir gelecek için yatırım yapma, finansman kaynakları alma, mevcut kaynakları kullanma, büyüme hedeflerini öngörebilir hatta finansal performansları ile çalışan, yönetici performanslarını değerlendirebilirler.

Günümüzde firmaların finansal performansları yatırımcılar ve hissedarlar için büyük önem arz etmekte. İşletmenin başarısı başka bir deyişle işletmenin amaçlarına ulaşma düzeyi ve sürekliliği performans ölçümü ile değerlendirilir. Yapılan çalışmalarda finansal performans hesaplamalarına bakıldığında temelde sermaye yapısı, likidite durumları, duran varlıklara yapılan yatırımlar, satışları etkili olmaktadır. Bu kriterlere ek olarak sürdürülebilirlik endeksinde yer alıp almamanın da finansal performansı etkileyeceği ön görülmektedir. Bu doğrultuda yaptığımız bu çalışma bu öngörüğü açıklama niteliğinde olacaktır.

Bu çalışmada kovid döneminde firmaların sürdürülebilirlik endeksinde yer almalarının finansal performanslarına etkisi araştırılmaktadır. Finansal performans analizi için finansal tablo verilerinden hesaplanan oranlar kullanılmıştır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye’de faaliyet gösteren 23 Otomotiv Firmasına ait 2018-2021 yılları arası finansal veriler 5 oran hesaplama formülüne göre hesaplanmış ve bir veri seti oluşturulmuştur. Oluşturulan veri seti sürdürülebilirlik endeksinde yer alıp almamalarına göre bir data kovid öncesi ve kovid dönemlerine göre bir data oluşturulmuştur. Oluşturulan veri setleri SPSS Programı ile Bağımsız gruplar T Testi ve Mann Whitney U Testi aile analiz edilmiştir.

2. LİTERATÜR

Literatüre bakıldığında finansal performans ile ilgili yapılmış birçok çalışmaya rastlanmaktadır. Bu da Finansal performans ölçümünün ne kadar önemli ve üzerinde durulması gereken bir konu olduğunu doğrulamaktadır. Bu çalışmalarda otomotiv firmalarının finansal performansları analiz edilirken farklı analiz yöntemlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir

Örneğin Sayın Aktaş (2016) BİST de hisseleri olan 7 otomotiv firması üzerine yaptığı çalışmada 2010-2015 yılları arasındaki finansal verilerini kullanarak TOPSIS yöntemi ile finansal performanslarını araştırmıştır. Çalışma sonucunda bazı şirketlerin grup içindeki sıralamalarını istikrarlı bir şekilde koruduğu gözlenmiştir. Ortakların şirkete olan kaynak yatırımlarını arttırdığı görülmektedir. Ayrıca şirketlerin bu başarıdan dolayı kaynaklarını yeni teknolojik yatırımlara yöneltmiştir. İstikrarsız devam eden şirketlerin ise satışları her yıl artmasına rağmen kullanılan yabancı kaynak ortalamasının yüksek olması istikrarsız seyirlerine sebep olmuştur.

Akyüz ve Yeşil (2017) BİST Sürdürülebilirlik endeksinde kayıtlı üretim sektöründe faaliyet gösteren 19 Şirketin 2011-2015 Yılları arasındaki verileri ORAN ANALİZİ yöntemi ile analiz edilerek bir finansal performans incelemesi yapmışlardır. Bu çalışma sonucunda finansal yapı oranları açısından oto finansman oranı Faaliyet Karlılık Likidite öz kaynaklarını kullanım oranlarının şirketler bazında yüksek ve düşük olanlar belirlenmiş ve öngörülen sebepleri değerlendirilmiştir.

Akmeşe , Aras , Akmeşe (2015) BİST’de işlem gören 11 turizm firmasının 2014 yılındaki KAP dan alınan mali verileri ile finansal performansları incelenmiştir. İncelemede Sosyal medyayı kullanan ve kullanmayanlar olmak üzere 2 gruplama yapılmıştır. Araştırma sonucunda BİST de işlem gören turizm işletmelerinde sosyal medya kullanımının net karı olumlu etkilediği sonucuna varılmıştır. Sosyal medya kullanımının işletmelerin finansal performansına katkı sağlayabilir.

Eleren ve Karagül (2008), Türkiye ekonomisinin 1986-2006 dönemindeki performans seviyesini çok kriterli karar verme yöntemi olan TOPSIS yöntemiyle araştırmışlardır. TOPSIS yöntemi, belirlenen ağırlıklardan hareketle çeşitli kriterlerin beraber incelenmesine imkânı sağlaması açısından önem arz etmektedir.

Yurdakul ve İç (2003) İMKB’de işlem gören 5 büyük otomotiv firmasının 1998-2001 dönemi mali tablolarından hesaplanan oranlar, TOPSIS yönteminde performans etkinlik analizine tabi tutulmuştur. 1998-2000 dönemi analiz sonuçlarında, firmaların hisse senetlerinin değeri ile etkinlik skorları sıralamalarının tutarlı olduğu ancak 2001 yılında farklılıkların görüldüğü tespit edilmiştir.

Literatüre bakıldığında bu çalışmayı ayırtıran kısım kovid gibi dünyayı etkisi altına alan pandemik krizlerin şirketlerin finansal performanslarına etkilerine bakılırken, sürdürülebilirlik endeksinde yer almanın etkisi de araştırılmıştır. Otomotiv sektörü için yapılan bir çalışma olmasının yanında aslında her sektör için uygulanabilecek bir metod oluşturulmuştur. Farklı sektörlerde de araştırmalara yeterli bilgi sağlayacaktır. Oran hesaplamaları hem kendi içinde yorumlanmış hem de SPSS de parametrik ve Non parametrik analizler ile test edilmiştir.

3. YÖNTEM VE BULGULAR

Finansal performansın geniş kapsamlı bir yapısı mevcuttur. Günümüzde işletmelerin sadece buldukları dönem için değil gelecekteki durumları hakkında da durumlarını öngörebiliyor olmaları gerekmektedir. Şirketlerin geleceği için şirket ortakları ve hisse sahiplerinin tahmin edebilmesi ve devamlılığı olmayan Kâr elde etmesi yeterli değildir. Dolayısıyla finansal tabloların incelenmesi ve analizi büyük önem arz etmektedir. Bu gereklilikler ışığında da finansal performans ölçüm tekniklerinin önemi ve çeşitliliği de artmıştır.

Kriz dönemlerinde şirketlerin kurumsal sürdürülebilirlik uygulamalarının finansal performansları üzerindeki etkisini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiş olan bu çalışmanın evrenini Otomotiv sektöründe yer alan 23 firma oluşturmaktadır. Kovid-19 salgını kriz olarak ele alınmış ve 2018 -2021 Yılları arasında şirketlerin mali verileri ile her yıl 4 dönem olacak şekilde analiz datası oluşturulmuştur. 2018-2019 Yıllarındaki veriler ile Kovid Öncesi 2020-2021 Yılı verileri ile Kovid Dönemi dataları oluşturulmuştur. Ayrıca BİST Sürdürülebilirlik Endeksinde yer alan ve yer almayan şirketlerin finansal performansları kriz öncesi ve kriz döneminde istatistiksel yöntemler ile karşılaştırılmıştır. Şirketlerin rasyo hesaplamaları Cari Oran, Finansal Kaldıraç,ROA, ROE, ROS olarak yapılmış veri seti SPSS programında parametrik T-test ve Non parametrik Mann Whitney U Testi analizi kullanılarak araştırmanın bulguları elde edilmiştir.

Yapılan oran hesaplamaları ile hazırlanan veri seti SPSS de öncelikle normal dağılım sergileyip sergilemediği test edilmiştir. Normal dağılım sergilemediği gözlemlenen data Non Parametrik testlerden Mann Whitney U Testi ile de analiz edilmiştir. Normal dağılım sergileyip sergilemediğini bilmek hangi analizi yapacağımızı tespit etmek için önemlidir. Normal dağılım sergiliyorsa parametrik testleri (ki bu en çok istenendir. Çünkü Parametrik testler parametrik olmayan testlere göre daha güçlü testlerdir.) Sergilemiyorsa Non parametrik testleri seçmemiz gerekir. Analiz sonucunda değişken sayımız 50nin altında olduğu için Shapiro –Wilk Testinin Sig değerlerine bakılması gerekmektedir. Sig değeri Anlamlılık değeri 0.05 in altında olduğu için gruplar normal dağılım göstermemektedir. Bu bilgileri doğrulamak için hem Bağımsız Gruplar T-testi hem de Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.Uygulama öncesi değişkenlerin varyans homojenliğini değerlendirmek için Levene testi yapılmıştır.

Tablo 1: Otomotiv Sektöründe Faaliyet Gösteren Firmalar

Otomotiv Sektöründe Faaliyet Gösteren Firmalar
ANADOLU ISUZU OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
BALATACILAR BALATACILIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
BOSCH FREN SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
BRİSA BRIDGESTONE SABANCI LASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
DİTAŞ DOĞAN YEDEK PARÇA İMALAT VE TEKNİK A.Ş.
DOĞUŞ OTOMOTİV SERVİS VE TİCARET A.Ş.
DÖKTAŞ DÖKÜMCÜLÜK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
EGE ENDÜSTRİ VE TİCARET A.Ş.
FEDERAL-MOGUL İZMİT PİSTON VE PİM ÜRETİM TESİSLERİ A.Ş.
FLAP KONGRE TOPLANTI HİZMETLERİ OTOMOTİV VE TURİZM A.Ş.
FORD OTOMOTİV SANAYİ A.Ş.
GOODYEAR LASTİKLERİ T.A.Ş.
İNALLAR OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
JANTSA JANT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
KARŞAN OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ A.Ş.
OTOKOÇ OTOMOTİV TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
PARŞAN MAKİNA PARÇALARI SANAYİ A.Ş.
SAFKAR EGE SOĞ. KLİMA SOĞUK HAV. TES. İH. İTH. SAN. VE TİC. A.Ş.
SUZUKİ MOTORLU ARAÇLAR PAZARLAMA A.Ş.
TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI A.Ş.
TÜMOŞAN MOTOR VE TRAKTÖR SANAYİ A.Ş.
TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAKİNELERİ A.Ş.

Tablo 2: Özet Bulgular Tablosu

	AKTİF KÂRLILIK	Sig değeri	ÖZSERMAYE KÂRLILIĞI	Sig değeri	NET KÂR MARJI	Sig değeri	CARI ORAN	Sig değeri	FINANSAL KALDIRAÇ	Sig değeri
T-Test SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	2,601	0,020	-4,558	0,000	2,411	0,029	13,20	0,000	-18,284	0,000
T-Test KOVİD	-0,650	0,521	-1,134	0,266	-1,010	0,321	0,497	0,623	-0,19	0,850
Mann-Whitney-U SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	71,00	0,032	48,00	0,003	64,00	0,016	0,000	0,000	0,000	0,000
Mann-Whitney U KOVİD	84,00	0,097	64,00	0,016	87,00	0,122	112,00	0,546	99,00	0,274

Bağımsız Gruplar T Testi – Sürdürülebilirlikte Yer Alıp Almamaya Göre - Sürdürülebilirlikte yer alıp almamaya göre analizde Levene testi T testinin 2. Satırına bakmamız gerektiğini söylüyor. Analiz sonucunda T testinin Sig değerlerine göre tüm değişkenlerin Sig değerleri 0,05 den küçüktür. Yani istatistiksel olarak firmaların sürdürülebilirlik endeksinde yer almalarının finansal performansları açısından anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir

Bağımsız Gruplar T Testi – Kovid Öncesi Ve Kovid Dönemlerine Göre - Kovid öncesi ve Kovid dönemi analizine göre baktığımızda Levene testine göre sig değeri 0,05 den büyük olduğu görülmüştür. T testinin Sig değerlerinden 1. Satıra bakmamız gerektiğini söylüyor. Tüm değişkenlerin 1. Satırdaki Sig değerleri 0,05 den büyük olduğu için istatistiksel olarak firmaların Kovid öncesi ve Kovid dönemlerinde finansal performansları açısından anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Mann Whitney U – Kovid Öncesi Ve Kovid Dönemine Göre Analizi - Kovid öncesi ve Kovid dönemlerine göre analizine bakıldığında istatistiksel olarak Öz sermaye kârlılığı için anlamlı bir fark bulunmuştur. Kovid döneminde Öz sermaye kârlılığı Kovid öncesi döneme göre negatif anlamlılık tespit edilmiştir. Diğer değişkenlerde (Aktif Kârlılık , Net Kâr Marjı , Cari Oran , Finansal Kaldıraç oranları) Kovid öncesi ve Kovid döneminde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Mann Whitney U Sürdürülebilirlik Endeksinde Yer Alıp Almamalarına Göre - Sürdürülebilirlik endeksinde yer alıp almamaları durumlarına göre yapılan analizde incelenen tüm değişkenler için anlamlı fark tespit edilmiştir. Sosyal Kurumsal ve çevresel faktörlere göre endekste yer almanın şirketlerin mali tablolarına değişikliğe neden olduğundan söz edilebilir.

4. SONUÇ

Bu araştırma ile Otomotiv sektöründe etkili olan birçok parametre incelenerek sektörün ileride neler yapabileceğini ve krizleri nasıl yönetebileceklerinin cevapları aranmıştır. Kovid 19 ile birlikte değişen hayat rutinimize ön görülemez sorunlara karşı tutumların sektöre getirdiği etkileri incelenmiştir. Rasyo sonuçlarına göre Sürdürülebilirlik endeksinde yer alan firmaların öz kaynaklarını daha verimli ve kârlı kullanabildiği tespit edilmiştir. Bu hesaplamanın sonunda çıkan katsayı ne kadar büyükse şirketin varlıklarının kâr yaratma konusunda o kadar başarılı kullanıldığı düşünülmektedir. Sürdürülebilirlik endeksinde yer alan firmaların Cari Oran ve Net Kâr Marjındaki düşüş, Finansal kaldıraçtaki artış endekste yer almanın doğurduğu mali yükümlülüklerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Kısa vadede negatif seyreden bu durumun uzun vadede pozitif döndüğü tespit edilmiştir. Nitekim Öz sermaye kârlılığındaki artış da bu bilgiyi doğrulamaktadır.

Öz sermaye verilerine bakılarak Kovid Öncesi ve Kovid Dönemi ele alındığında sürdürülebilirlik endeksinde yer alan firmaların yer almayan firmalara göre satışlarından daha çok kâr elde ettiği gözlemlenmektedir. Analiz verilerindeki bulgulara göre Otomotiv sektöründe yer alan firmalarda Kovid öncesi ve Kovid dönemi incelendiğinde Sürdürülebilirlik endeksinde yer alıp almamalarının finansal performanslarının anlamlı bir fark oluşturmadığı ancak tüm dönemler ele alındığında sürdürülebilirlik endeksinde yer alan firmaların finansal performanslarının endekte yer almayan firmaların finansal performanslarına göre hesaplanan değişkenler açısından anlamlı ve pozitif bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Rasyo sonuçlarına göre Sürdürülebilirlik endeksinde yer alan firmaların öz kaynaklarını daha verimli ve kârlı kullanabildiğinden söz edilebilir. Kâr yaratmada şirket varlıklarının etkin olduğunu gösterir. Hesaplama sonucunda çıkan kat sayının büyüklüğü şirketin kâr yatamadaki başarısının göstergesidir. ROS Verilerine bakılarak da satışlarından daha çok kâr elde ettiği gözlemlenmektedir. Analiz verilerinde de görüleceği üzere elde edilen sonuçlar da Otomotiv sektörü kriz dönemlerinde dahi kısa ve uzun vadede büyüme ve kalkınmaya pozitif etkileri olduğuna dair güçlü kanıtlar ortaya çıkmıştır.

5. KAYNAKÇA

Arslan, I. (2019). Dünya'da ve Türkiye'de otomotiv sektörü, BIST100'de işlem gören otomotiv sektörü işletmelerinin finansal analizi. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiye.

Akyüz F., Yeşil, T. (2017). BIST sürdürülebilirlik endeksinde kayıtlı üretim sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin finansal performanslarının incelenmesi. Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD), 9(16), 61-78.

Akmese, H., Aras & S., Akmese, K. (2016). Financial performance and social media: A research on tourism enterprises quoted in Istanbul stock exchange (BIST). Procedia Economics and Finance, 39, 705-710.

Aytekin, S., Erol A. F. (2018). Finansal performans kurumsal sürdürülebilirlik performansının temel belirleyicisi midir? BIST sürdürülebilirlik endeksinde aras yöntemi ile bir uygulama. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 869-886.

Aktaş, İ. (2016). BIST'te hisse senetleri işlem gören otomotiv sektöründeki firmaların topsis yöntemine göre performans değerlemesi ve analizi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Çatal, M. F. (2014). Küresel finansal krizin BIST'de işlem gören otomotiv sektörünün sermaye yapısı üzerindeki etkileri. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 28(2), 179-197.

Doruk, Ö. T. (2022). COVID-19'un finansal performansa etkisi: gıda sektörü firmaları için karşılaştırmalı bir değerlendirme. Muhasebe ve Denetime Bakış, 22(66), 67-82.

Düzer, M., Saime, Ö. N. C. E. (2017). Kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması ve finansal performans: bist'te işlem gören şirketler için karşılaştırmalı bir analiz. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(2), 637-648.

Elmas, B., Gözel, M. (2020). Sermaye yapısı ve firma performansı ilişkisi: bist otomotiv sektörü üzerine ampirik bir çalışma. Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(2), 219-235.

Esmer, Y., Faruk, D. A. Y. I. (2019). Stratejik performans yönetiminde finansal performans değerlemesi: bist otomotiv sektöründe bir uygulama. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 22(2), 628-645.

Fendoğlu, Ö. Ü. E., Polat, Ö. Ü. M. A. Bölüm 33 Covid-19 salgını'nın otomotiv endüstrisi üzerindeki etkileri.

Muammer, P. A. Ç. A., Karabulut, M. T. (2019). Finansal rasyolar ile finansal performans: bist ve turizm. Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi, 3(1), 53-65.

Onat, M. G. (2007). Otomotiv sektöründe oranlar yöntemi aracılığı ile finansal analiz. Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi, Turkey.

Özçelik, A. E., Karan, B. (2021). Pandemi sürecinin otomotiv sektörüne ve üretimine etkisi. MAS Journal of Applied Sciences, 6(4), 926-939.

Polat, M. A. (2020). Türk otomotiv sektörünün ekonomik büyümeye etkisi: karşılaştırmalı bir ekonometrik analiz. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19(73), 504-521.

TOSB. (2020). COVID-19 sektörü nasiletkiledi? TOSB otomotiv yan sanayi ihtisas organize sanayi bölgesi 7. SAYI :30. T.C Sanayi Ve Teknoloji Bakanlığı Otomotiv Sektörü Analiz Raporu ve Klavuzu – Covid-19 Krizine Yanıt Ve Dayanıklılık Projesi.

Yalçın, B. (2021). COVID-19 pandemisinin otomotiv sektörü üzerindeki etkilerinin panel veri ekonometrisi yaklaşımıyla araştırılması, Master's thesis, Bursa Uludağ Üniversitesi.

Yılmaz, İ. (2016). Kurumsal sosyal sorumluluk, sosyal performans ve finansal performans. Kurumsal Sosyal Sorumlulukta Güncel Yönelimler ve Yaklaşımlar, (Ed. S. Hoştut ve S. Deren Van Het Hof), Ankara, Nobel Yayıncılık.

Yurdakul, M., Yusuf, İ. Ç. (2003). Türk otomotiv firmalarının performans ölçümü ve analizine yönelik topsis yöntemini kullanan bir örnek çalışma. Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 18(1), 1-18.